

Anti- pestprotocol Icarus

Elk kind is zijn wie het is en mag zijn wie het is, ook al is het bezig dat te ontdekken

Reden en doel van ons pestprotocol is alle kinderen zich veilig voelen. Veilig om zich te kunnen bewegen en zich vrij te voelen in hun 'eigenheid'.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken, kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Leerkrachten, leerlingen, ouders en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit omgangsprotocol

Voorwaarden:

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders).

De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.

Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.

Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.

Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

HET PROBLEEM DAT PESTEN HEET:

- De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook in lagere en hogere groepen wordt er gepest.
- Een pestproject alleen is niet voldoende om een eind te maken aan het pest- probleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken.

PESTEN, WAT IS DAT?

We doen allemaal wel eens iets (al dan niet bewust) wat en ander niet bevalt.

Echter, wanneer de ander aangeeft dat dit moet stoppen en je gaat toch door, dan spreken we van pesten.

HOE WILLEN WIJ DAAR MEE OMGAAN?

- Op school willen we regelmatig een onderwerp in de groep aan de orde stellen. We doen dit door structureel de lessen van Vreedzame school in te zetten en waar een groep extra begeleiding nodig heeft kunnen we pedagogisch expertise centrum OOK inzetten, Rots en Watertraining of lessen Groepsdynamiek (systemisch werken met poppetjes).
- Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. kunnen aan de orde komen in groepsgesprekken
- Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspelen,

regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.

- Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten en ouders horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.
- Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen.

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven
- beledigen
- opmerkingen maken over kleding
- isoleren
- buiten school opwachten, slaan of schoppen
- op weg naar huis achterna rijden
- naar het huis van het slachtoffer gaan
- bezittingen afpakken
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook leerlingen hebben het bedacht. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden. Steeds weer geldt hier: *“Wat jij niet fijn vindt, doe dat ook niet bij een ander!”*

Regel 1:

Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij:

- je mag niet klikken, maar...als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt je er zelf niet uit, dan mag je hulp aan de leerkracht vragen.

Dit wordt niet gezien als klikken. Een kind mag aangeven of hij wil dat de leerkracht iets met de gegeven informatie van een kind doet. Een leerkracht overlegt en peilt of het kind directe hulp wil of het misschien zelf wil oplossen.

Regel 2:

Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep. Van groot belang is ook de zorg voor de pester. Ook hij / zij heeft (naast grenzen en duidelijkheid) zorg, veiligheid en zelfvertrouwen nodig om verder te kunnen.

Regel 3:

Samenwerken zonder bemoeienissen:

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders blijft beperkt tot het signaleren en aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties aan de leerkracht en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

REGELS DIE GELDEN IN ALLE GROEPEN:

1. Benader de ander zoals je zelf benaderd wil worden.
2. Vertel het aan de ander wanneer er iets gebeurt wat jij niet fijn of gevaarlijk vindt.
Wanneer je niet gehoord wordt, vertel het dan aan de leerkracht.
3. We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden;
4. Ben je boos? Probeer er over te praten of ga anders naar de meester of de juf. Als het te spannend is om dit te doen, kunnen we je een maatje aanwijzen die met je mee kan denken, je kan helpen afkoelen en waar nodig wel de juf of meester kan inschakelen.
5. Spullen van een ander kind behandel je met respect.
7. Word je gepest of heb je ruzie? Praat er thuis ook over, je moet het niet geheim houden. Is het opgelost? Dan kunnen we vergeven en vergeten.
8. We luisteren naar elkaar en nemen de ander serieus.

Toevoeging:

Kinderen mogen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels in overleg met de leerkracht.

Die aanvulling wordt opgesteld door en met de groep, dit zijn de zogenaamde groepsregels.

Zowel schoolregels als groepsregels zijn zichtbaar in de klas opgehangen.

We bieden alle regels tegelijk aan en iedere groep kiest een regel van de maand en hangt deze goed zichtbaar op in het lokaal.

Ook kunnen we een regel, goed zichtbaar, in gangen van de school ophangen.

AANPAK VAN DE RUZIES EN PESTGEDRAG IN VIER STAPPEN:

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

STAP 1:

Er eerst zelf (en samen) uit te komen.

STAP 2:

Op het moment dat één van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem

aan de meester of juf voor te leggen. (Waar helpend met de begeleiding van een verkozen vertrouweling / andere leerling)

STAP 3:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderend gesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie bij consequenties). Wanneer dit zich voordoet is het van belang dat leerkrachten dossier opbouwen en in Parnassys incidenten melden die zich voordoen.

STAP 4:

Bij herhaaldelijke ruzie/ pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een open gesprek met de leerling die pest /ruzie maakt.

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

CONSEQUENTIES

a.

De leerkracht heeft het idee dat er sprake is van onderhuids (niet zichtbaar bijv. via social media) pesten.

In zo'n geval stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.

b.

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden)

En vervolgens leveren stap 1 t/m 4 geen positief resultaat op voor de gepeste.

De leerkracht neemt duidelijk een stelling in. Wanneer een kind vaker pest en gesprekken en een beroep doen duidelijke regels en empathie geen vruchten afwerpen, kunnen we kiezen voor consequenties als straf.

FASE 1:

- Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt;
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem * Zie bijlage 'incidentformulier'
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde. Gesprekken worden altijd vastgelegd door de leerkracht.

FASE 2:

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken.

FASE 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals het samenwerkingsverband, de schoolarts van de GGD

FASE 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school.

FASE 5:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

BEGELEIDING VAN DE GEPESTE LEERLING:

- Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest;
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten;
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren;
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld :je niet afzonderen;
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest;
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil;
- Sterke kanten van de leerling benadrukken;
- Belonen en helpen bewust maken als de leerling zich anders/constructiever opstelt;
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s);
- Het gepeste kind niet te gemakkelijk 'over'beschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie, waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen;
- Overwegen met ouders of een SOVA-training (OOK-expertise) in kleinere groep of kindertherapie raadzaam zijn om in te zetten

BEGELEIDING VAN DE PESTER:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen);
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste;
- Excuses aanbieden is een streven, maar van belang dat een kind dit ofwel vanuit zijn hart kan doen en anders uitgenodigd kan worden om dit strategisch te doen. (Je kunt som wel uitspreken dat het effect op de ander niet jou bedoeling was, dat je niet wenst dat de ander verdriet heeft. Voor sommige kinderen is dat makkelijker en eerlijker dan berouw tonen die ze niet voelen. Vooral bij kinderen die de 'schuldvraag' belangrijk vinden en zich minder gemakkelijk kunnen inleven).
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft;
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt- straffen als het kind wel pest en niet bereid is daar mee te stoppen.
- Kind leren om hun impulsen te controleren en eerst na te denken voor ze reageren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?;
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn;
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen, kindertherapie, kinderepsycholoog huisarts; GGD.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt

Adviezen aan de ouders van onze school:

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind;
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken;
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken;
- Door positieve stimulering en kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus;
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden;
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen;
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet;
- Besteed extra aandacht aan uw kind;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind;
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus;
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan;
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag;
- Geef zelf het goede voorbeeld;
- Leer uw kind voor anderen op te komen;
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.
- Wanneer er op school iets is gebeurd en het is opgelost, kom er dan thuis niet op terug. Opgelost is opgelost!
- Denk er eens over na wat u zoal bespreekt aan tafel, bedenkt u zich dan dat kinderen heel veel horen en opslaan!

Uitleg gebruik stappenplan OPA of No-Blame

Wanneer je met deze aanpak gaat werken betrek je niet de gehele groep.

De aanpak is probleemoplossend gericht en niet om te straffen. Bespreek daarom de situatie niet in de klas. Je betreft al een redelijk groep kinderen in het stappenplan. Je hoeft ook niet te verbieden dat ze over praten met anderen maar dit gebeurt dan onderling en heeft niet de stem van de leerkracht. Het zou de situatie zelfs kunnen verergeren. Je gaat met de leerling 'samen' aan de slag en je stelt 'samen' een groep vast om mee te werken. Door de hele klas erbij te betrekken is dit effect dus helemaal weg.

Waar je aan kunt werken in de klas zijn;

- Lessen Vreedzaam (vooral blok 1)
- Gesprek over pesten
- Taboe rondom klikken doorbreken.

Er zijn ontzettend veel dingen die je kunt doen in de klas. Als je maar de situatie die op dat moment speelt niet centraal stelt. Dit kan eventueel wel wanneer de stappen succesvol zijn afgerond. Maar dit is per klas verschillend.

Eventuele materialen;

- De Vreedzame school (zie "Oplossingsgerichte pestaanpak" (blok 1 na les 9)
- Kennis van het team, vraag elkaar om suggesties
- Tip: Een schreeuw om hulp, De no-blame-Aanpak bij pesten, George Robinson en Barbara Maines uitg. Leefsleutels

Vul de datum in vanaf het punt dat je ermee gaat werken, groep, naam leerling en groepsleerkracht in. Meldt dit bij de IB, ook al is dit een klein voorval.

Stappenplan Oplossingsgerichte pestaanpak	
Datum /Groep	
Leerling	
Leerkracht	

Pesten is;

Systematisch psychische en/of fysiek mishandelen. Dit is bij een persoon die niet gelijk is aan de ander. Op sociaal niveau maar ook op machtsniveau en plaats in de groep.

Plagen is;

Incidenten waarbij een gelijke machtsverhouding is. En zijn sociaal even sterk. Er is geen winnaar of verliezer. Degene die geplaagd wordt kan zich zelf verdedigen.

Aanleiding/Observaties

Beschrijf zo objectief mogelijk wat je al reeds hebt waargenomen of met welk verhaal de leerling naar je toe is gekomen.

Stap 1.1 Gesprek leerling

- *Ga een gesprek aan met de leerling over de gevoelens in deze situatie. Wat de gevolgen zijn. Wat de leerling zelf al ondernomen heeft. En aan welke kind(eren) de leerling steun heeft.*
- *Vraag toestemming om met de aanpak te beginnen. Het kind is er zelf niet bij, het moet jou vertrouwen...*
- *Stel een groep samen (6 á 8 kinderen), noteer deze namen. Geef de rollen van de betrokkenen weer.*
 - *Pesters*
 - *Meelopers*
 - *Neutrale kinderen (sociaal sterk)*
- *Laat leerling brief schrijven of tekening maken over gevoelens.*

- *Noteer hier de namen van de kinderen die betrokken worden. Eventueel met rol die de kinderen hebben in de situatie.*

..... worden betrokken bij oplossing.

Stap 1.2 Gesprek ouders/verzorgers

Datum:

- *Probeer dit gesprek kort na het gesprek met de leerling te plannen.*
- *Vertel de ouders/verzorgers wat de situatie is.*
- *Vraag eventueel erkenning vanuit thuis.*
- *Welke stappen je van plan bent om te ondernemen.*
- *Maak een afspraak voor evaluatie.*

Stap 2/3/4 Reacties na uitleg probleem

- *Nodig de samengestelde groep kinderen uit voor een gesprek.*
- *Doe dit in een rustige ruimte die niet met straf wordt geassocieerd.*
- *Je maakt het probleem duidelijk, hoe de leerling zich voelt. Doe dit via de gemaakte tekening of tekst.*
- *Je uit geen beschuldigingen.*
- *Kinderen kunnen zich alsnog gaan verdedigen, luister hiernaar maar ga er niet op in.*
- *De nadruk ligt bij het gevoel wat de leerling ervan krijgt.*
- *Vertel, dat je deze kinderen vertrouwt en er op rekent dat ze helpen bij het oplossen van dit probleem., maak ze 'bijzonder'*
- *Je geeft niemand de schuld.*

Stap 5 Voorstel in 'Ik-vorm'

- *Vraag naar ideeën voor een oplossing.*
- *Pestgedrag valt niet goed te praten, de nadruk ligt op het gevoel wat de leerling ervan krijgt.*
- *Laat de kinderen een voorstel in de 'Ik-vorm' maken over een manier om dit probleem op te lossen.*
- *Let op dat het niet in de 'Wij-vorm' wordt geplaatst. Dan kunnen ze zich makkelijker achter elkaar schuilen.*
- *Je vertelt dat we een week gaan werken met deze voorstellen en dan gaan kijken hoe dit is gegaan.*
- *Maak ook duidelijk dat ze om hulp mogen vragen wanneer ze het moeilijk vinden of om ervaringen te delen.*

Stap 6 Observaties

- *Spreekt redelijk voor zich.*
- *Kijk wat er gebeurt in de klas zodat je ook tijdens de evaluatie succes momenten kunt bespreken.*

Stap 7.1 Gesprek betrokkenen individueel

Datum:

Probeer stap 7.1 en 7.2 op de zelfde dag te plannen.

- *Na een week ga je met alle kinderen individueel in gesprek.*
- *Vraag naar ervaringen.*
- *Hoe vonden de kinderen om dit te doen.*
- *Formuleer eventueel een nieuw voorstel.*
- *Als de voorstellen niet zijn uitgevoerd maakt niet zoveel uit als de pesterijen maar zijn gestopt.*

Stap 7.2 Gesprek slachtoffer

- *Hoe was het voor de leerling.*
- *Heeft hij/zij iets gemerkt van de verandering.*
- *Vertel dat, wanneer de situatie zich weer voordoet, de stappen worden herhaald.*

Stap 7.3 Gesprek ouders/verzorgers

Datum:

- *Vertel hoe de stappen globaal zijn verlopen.*
- *Vertel wat je uit het gesprek met de leerling hebt mee gekregen.*
- *Vraag erkenning van thuis.*
- *Maak eventueel vervolgafspraken.*
- *Meldt hierbij dat de stappen worden herhaald wanneer de situatie zich weer voordoet.*

Evaluatie leerkracht

Datum:

- *Kijk terug hoe het werken met het stappenplan verliep.*
- *Maak eventueel een afspraak met de IB voor nabespreking.*
- *Plaats dit formulier in het schooladministratiesysteem*